

AUSTRIA

Sistemul de securitate socială

Sistemul de securitate socială acoperă următoarele situații: boală, incapacitate de muncă, invaliditate, maternitate, șomaj, bătrânețe, deces, urmaș, îngrijiri, nevoi sociale.

Sistemul de asigurări sociale are următoarele caracteristici principale: este obligatoriu pentru lucrătorii salariați, lucrătorii independenți și membrii familiei lor; deschide dreptul la anumite prestații (de îndată ce condițiile pentru acest lucru sunt îndeplinite); este finanțat în principal din contribuții în funcție de venit. Principiul predominant este cel al solidarității: persoanele care dispun de venituri ridicate și care vor plăti, deci, contribuții de securitate socială mai mari, ajută la finanțarea prestațiilor acordate persoanelor cu venituri mai mici. Anumite grupuri de persoane (cum ar fi muncitorii exercitând o activitate parțială, minimă etc) nu sunt acoperiți de asigurarea obligatorie decât pentru anumite domenii, de ex. în caz de accident (a se vedea și capitolul *tipuri de asigurări*).

Asigurarea de boală (boală, maternitate, îngrijiri) este administrată de către casele de asigurări de boală, asigurarea de accidente de către organismul central de asigurare contra accidentelor (*Allgemeine Unfallversicherungsanstalt*), asigurarea de șomaj de către serviciul public de ocupare (*Arbeitsmarktservice*) și asigurarea de pensie de către de către casele de asigurări de pensie (*Pensionsversicherungsanstalt*). Competența caselor de asigurări de boală se exercită în funcție de locul de muncă (casele locale de asigurări de boală din diferite Landuri federale). Salariații, agricultorii, lucrătorii de la căile ferate, ca și funcționarii publici depind fiecare de un organism de securitate socială separat, independent de locul lor de muncă. Toate organismele de asigurări dispun de ramificații/agenții la nivelul fiecărui Land, uneori chiar de birouri de arondare și sunt grupate în cadrul Federației centrale a organismelor de asigurări de sănătate.

Atât timp cât sunteți lucrător și dispuneți de un contract de muncă sau foaie/fișă de muncă (*Dienstzettel*) sunteți în mod automat acoperiți de asigurarea socială. Angajatorul dvs trebuie să vă înregistreze la organismul de asigurări. Contribuțiile de asigurări ale salariaților sunt reținute de către angajator lunar din salariul brut și sunt transferate apoi la organismul de asigurări. Cei care se asigură voluntar și persoanele care exercită o activitate independentă își plătesc singuri contribuțiile și trebuie să se înregistreze ei-înșiși la organismele de asigurări corespunzătoare.

În Austria, sistemul de securitate socială este completat de sistemul de asistență socială care are ca scop să acopere lacunele asigurărilor sociale. Cererile de ajutor social se depun la primăria locului de domiciliu sau la birourile municipale de district (serviciile de ajutor social- *Sozialamt*) din orașe.

Asigurarea de șomaj

Prestațiile principale ale asigurării de șomaj sunt alocația de șomaj și alocația de ajutor. Aceste prestații ca toate celelalte legate de o situație de șomaj și de ajutor pentru reintegrarea în viața profesională, sunt acordate de serviciul public de ocupare austriac (*Arbeitsmarktservice Österreich – AMS*).

Alocația de șomaj este acordată cu condiția exercitării unei activități timp de cel puțin :

- 26 săptămâni în ultimele 12 luni (pentru persoanele până la 25 ani)
- 52 săptămâni în ultimii 2 ani (pentru persoanele care o solicită pentru prima dată și au peste 25 ani)
- 28 săptămâni în cursul anului precedent (pentru persoanele care au mai primit această alocație)

Dacă sunteți cetățean UE/SEE, elvețian sau al unei țări terțe, aceste perioade vor fi luate în considerare pentru calculul termenului de așteptare și determinarea duratei de primire a alocației, atât timp cât ați avut o activitate supusă asigurării obligatorii de șomaj pentru cel puțin o zi în Austria înainte de introducerea cererii dvs. Aveți, în plus, posibilitatea de a locui temporar în Austria, timp de 3 luni maximum, în scopul căutării de lucru și de a vi se face transferul alocației de șomaj acordată de țara de origine. Pentru acest lucru trebuie să aveți formularele E 301, 302, 303 completate de serviciile publice de muncă din țara dvs și să vă prezentați la serviciul public de muncă/ocupare (AMS) în cel mult 7 zile de la intrarea pe teritoriul austriac.

Quantumul alocației de șomaj : suma de bază corespunde unei rate de 55% din venitul zilnic net calculat, calculul venitului net făcându-se pe baza remunerației pe un an calendaristic. Anul calendaristic penultim servește ca referință dacă cererea s-a introdus înainte de 30 iunie ; dacă cererea s-a introdus după această dată, calculele se fac pe baza anului calendaristic precedent. Dacă nu este încă disponibilă baza anuală de referință, se ia în considerare venitul brut din ultimele șase luni (inclusiv prime speciale prorata, cum ar fi prime de concediu, gratificații de sărbători) care servește ca referință. Un supliment pentru cheltuieli familiale este acordat numai pentru membrii de familie care trăiesc în Austria. Alocația de șomaj poate fi primită numai timp de maximum 20 săptămâni (Atenție : persoanele în vârstă care au lucrat timp îndelungat și care sunt incluse într-o schemă de reintegrare în muncă-*Arbeitsstiftung*, pot primi alocația de șomaj timp de 3 până la 4 ani). Pentru a fi valabilă, cererea pentru alocație de șomaj trebuie făcută personal la biroul regional de serviciu public austriac (AMS) din arondismentul unde se găsește domiciliul dvs. De îndată ce sunteți șomer adresați-vă cât mai repede posibil biroului competent de care depindeți, căci o plată retroactivă a alocației de șomaj, nu este posibilă. Pentru a vă depune cererea aveți nevoie de următoarele documente : declarația de reședință (*Meldezettel*), cardul de identitate, formularul numit **Arbeitsbescheinigung** care conține toate informațiile referitoare la durata muncii dvs, motivul încetării lucrului, dreptul la concedii restante etc. precum și dacă aveți copii în întreținere, documentele lor de naștere. Veți putea obține mai multe informații de la agenția de ocupare de care depindeți.

Alocația de sprijin/ajutor : dacă ați epuizat dreptul la alocația de șomaj sau la alocația de întreținere a copilului/alocația parentală de educație și sunteți încă în căutare de lucru, aveți dreptul la o alocație de sprijin, în cazul în care sunteți într-o situație precară. Acest drept este, totuși, condiționat de a fi la dispoziția serviciilor de plasare și mai ales apt de muncă, dispus să muncească și a intrat în șomaj. Cetățenii unui stat membru UE/SEE și cetățenii elvețieni au, de asemenea, dreptul la alocația de sprijin. Quantumul alocației de șomaj este de 92% până la 95% din alocația de șomaj. Alocația de sprijin este o alocație care nu este în totalitate fondată pe principiul asigurării. Există, de asemenea, dispoziții care au în vedere venitul partenerului (concubin) ca și venitul solicitantului, pentru calculul alocației de sprijin. Dacă nu vă prezentați la biroul AMS, atunci când sunteți invitat acolo sau nu declarați schimbările intervenite în situația dvs, riscați o suspendare a alocației de șomaj/de sprijin.

Asigurarea de boală

Practic, toți lucrătorii salariați sunt în mod obligatoriu afiliați la asigurarea de boală (a se vedea și capitolul *Beschäftigungsformen*) ca și cea mai mare parte a independenților, șomerilor, pensionarilor și membrii familiei acestora. Oricine poate să se înscrie la o asigurare facultativă de boală sau bătrânețe. Anumite prestații trebuie suportate de către asigurat (de ex. consultațiile medicilor la cabinet sau la spital care nu sunt în convențiile de securitate socială – medici și spitale privatizate, cheltuielile pentru ortodontie, punți dentare etc). În general, casa dvs de asigurări de boală vă rambursează imediat o parte a onorariului. În cazul spitalizării, fiecare bolnav trebuie să plătească o anumită sumă pe zi.

În Austria membrii de familie ai persoanei asigurate (în general soțul/soția, copiii până la 18 ani – sau 20 dacă nu exercită încă o activitate profesională, sau 26 ani dacă sunt la studii) au dreptul la prestații de boală. Copiii și partenerul persoanei asigurate sunt, în mod normal, acoperiți gratuit. Totuși,

ATENȚIE : în cazul cuplurilor fără copii, partenerul care nu lucrează nu este asigurat în mod gratuit ; pentru a putea fi asigurat trebuie plătit 3,4 % din venitul brut al partenerului asigurat.

Asigurații și membrii familiei lor au dreptul la îngrijiri medicale de la medicii generaliști, medicii specialiști și dentiștii care au încheiat convenții de securitate socială. O listă a acestor medici convenționați este disponibilă la fiecare casă de asigurări. Medicamentele sunt furnizate la farmacii pe

bază de prescripție medicală. Trebuie să plățiți un tarif de 4,70 euro pe medicament. Pentru cardul de asigurări de sănătate electronic se plătește anual 10 euro (cu anumite excepții).

În caz de incapacitate de muncă urmare unei boli care nu-i este imputabilă salariatului, angajatul continuă să-i plătească salariul pentru 12 săptămâni maximum. Apoi, asiguratul primește o indemnizație de la casa unde este asigurat până la data indicată pe certificatul medical, care marchează terminarea incapacității sale de muncă. Persoanele care trebuie să facă dovada. Persoanele care au nevoie de îngrijiri de lungă durată din cauza unei boli sau unui handicap, au dreptul la o indemnizație de îngrijiri.

Prestațiile familiale și de maternitate

În Austria, se acordă numeroase *prestații* familiilor, în parte în natură, dar în cea mai mare parte în bani. Printre aceste prestații în bani se înscriu, printre altele, alocațiile familiale (*Familienbeihilfe* ou *Kindergeld*) ca și o sumă forfetară pe copil în întreținere (*Kinderabsetzbetrag*- plătită odată cu alocațiile familiale), indemnizația de maternitate (*Wochengeld*), alocația pentru îngrijirea copilului/alocația parentală de educație (*Kinderbetreuungsgeld*), suplimentul de alocație pentru îngrijirea copilului (pentru persoanele de condiție foarte modestă), avansul pentru pensie alimentară (în caz de divorț de ex., pensia alimentară legală este plătită cu titlu de avans de către stat, debitorul trebuind să o ramburseze ulterior), suplimentul (la alocația de șomaj) pentru cheltuieli familiale etc. Printre aceste prestații în natură se înscriu, între altele, examenele medicale pe cardul mamă/copil, transportul pentru școlari și ucenici (contra unei sume minimale), prestațiile de asigurări medicale, schimbarea cărților școlare (contra unei sume minimale).

Alocațiile familiale : cetățenii UE/SEE nu au dreptul la alocații familiale decât dacă au lucrat cel puțin o zi în Austria. Alocațiile familiale sunt plătite pentru :

- Copiii minori, până la 18 ani
- Copiii majori care urmează studii inițiale sau continue (de ex-studenții) până la 26 ani

cu condiția să aibă reședința principală în Austria.

Cuantumul alocației familiale este în funcție de vârsta copilului. Pentru a beneficia de alocații familiale trebuie depusă o cerere scrisă /formular la administrația fiscală de care aparține domiciliul familiei.

Indemnizația de maternitate : acordarea indemnizației de maternitate este condiționată de o activitate salarială a mamei. Dreptul la această indemnizație este deschis începând cu 8 săptămâni înainte de naștere și pentru încă 8 săptămâni după naștere (concediul de maternitate este obligatoriu). Indemnizația de maternitate este egală cu 100% din media salariului pe ultimele 3 luni. Casa de boală este organismul competent în materie. Mamele care desfășoară o activitate independentă primesc un ajutor temporar (*Betriebshilfe*) de la organismul care administrează contribuțiile sociale ale *profesiilor* industriale, comerciale, meșteșugărești, adică *Gewerbliche Sozialversicherungsanstalt* (casa de securitate socială pentru industrie, comerț și meșteșugari).

Alocația de creștere a copilului sau alocația parentală de educație: după concediul de maternitate obligatoriu (protecția femeii însărcinate), părinții (tatăl ca și mama) pot primi o alocație de creștere a copilului (alocația parentală de educație). Alocația este acordată și categoriei de persoane care nu exercită o activitate profesională sau nu contribuie la asigurarea obligatorie (bărbații/femei casnice, studenți, lucrători independenți). Sunt admise venituri suplimentare până la un nivel de 14600 euro brut pe an. Cererea de alocație pentru creșterea copilului trebuie adresată casei de asigurări de boală respective. Cuantumul alocației de creștere a copilului este de cca 14,53 euro pe zi.

Pensiile

În Austria se utilizează, în general, termenul de *pensie* pentru pensia de retragere din activitate și nu de rentă , cum este în Germania.

Pensii de limită de vârstă:

Persoanele născute înainte de 1 ianuarie 1955: femeile începând de la 60 ani și bărbații de la 65 ani. Trebuie făcută dovada că lucrătorul a realizat, în cursul ultimelor 360 luni calendaristice, 180 de luni de asigurare sau că a acumulat în timpul acestei perioade 180 de luni de contribuție (prin eliminarea

perioadelor școlare sau de studii, de ex.) sau să cumuleze în total 300 de luni, fără condiționare de timp.

Persoanele născute după 1 ianuarie 1955: femeile începând de la 60 ani(până în 2024) sau începând de la 65 ani(din 2033) și bărbații de la 65 ani. Condiția de acordare este: să aibă cel puțin 180 zile de contribuții. (<http://www.help.gv.at>)

Pentru a beneficia de pensie trebuie să faceți o cerere corespunzătoare la casa de asigurări de pensie. Cuantumul pensiei depinde atât de contribuțiile plătite, cât și de vârstă.

Pensia progresivă :

Acest sistem permite reducerea vârstei de pensionare la 40-60% din timpul de lucru, fără a trebui să renunțați la drepturile dvs de pensie. Serviciul public de ocupare (*Arbeitsmarktservice - AMS*) își asumă o parte din remunerația acordată până atunci, cuprinsă între 70% și 80% din remunerația anterioară. Vârsta minimă pentru pensia progresivă era în 2006 de 51,5 ani la femei și 56,5 ani la bărbați.

Incapacitatea de muncă:

În cadrul asigurării de pensii, incapacitatea de muncă este dată de *Berufsunfähigkeit* (incapacitate profesională) dacă este vorba de un lucrător angajat funcționar, de *Invalidität* (invaliditate) dacă este vorba de un muncitor și de *Erwerbsunfähigkeit* (incapacitate de muncă) dacă este vorba de un lucrător independent. Acești termeni diferiți sunt altfel definiți, după cum urmează :

Incapacitate profesională : capacitatea de muncă a angajatului asigurat este redusă cu mai mult de jumătate în raport cu un asigurat în bună condiție de sănătate care dispune de o formare profesională comparabilă sau de cunoștințe și aptitudini echivalente.

Invaliditate : capacitatea de lucru a muncitorului a scăzut la mai mult de jumătate în raport de cea a unui asigurat în bună stare de sănătate care dispune de o formare similară sau de cunoștințe și aptitudini echivalente într-o profesie comparabilă.

Incapacitate de muncă : când un lucrător independent care nu a împlinit 50 ani nu mai este în măsură să exercite o activitate profesională din cauza stării sale de sănătate

Cuantumul pensiilor depinde atât de contribuțiile vărsate, cât și de vârsta la care asiguratul iese la pensie.Organismele competente în materie de pensii sunt *Pensionsversicherungsanstalt* (casele de asigurări de pensie) sau pentru lucrătorii independenți *Sozialversicherungsanstalt der Gewerblichen Wirtschaft* (organismul care administrează contribuțiile sociale pentru profesiile din industrie, comerț, meșteșugari și profesii liberale)

Pensii de urmaș :

Pensia la care are dreptul un urmaș a unui asigurat vizează garantarea unui sprijin financiar.

Acordarea acestei pensii este condiționată de o contribuție la asigurarea de pensie pentru o perioadă minimă care depinde de vârstă.

Pensia de văduv/văduvă : cuantumul pensiei de văduvă sau vaduv este cuprins între 0 și 60% din pensia asiguratului decedat

Pensia de orfan :

Cuantumul pensiei de orfan se ridică la 40% din pensia de văduf/văduvă pentru orfanii de tată sau de mamă și de 60% pentru orfanii de ambii părinți.Cererea de pensie de văduv/văduvă ca și cea de orfan trebuie făcută la organismul de asigurări unde persoana decedată a fost asigurată ultimii 15 ani.

În caz de accidente de muncă și de boli profesionale, o pensie de invaliditate sau o pensie de văduv/văduvă sau o pensie de orfan poate fi cerută ca urmare a unei asigurări de accident la un organism de asigurări contra accidentelor (Unfallversicherungsanstalt).

Formularele europene

Au ca scop simplificarea cererii de acordare a prestațiilor de securitate socială în străinătate. Aceste formulare sunt standardizate în toată UE și pot fi obținute de la toate casele/fondurile de asigurări sociale din țara unde sunteți asigurat. Când veți ajunge în altă țară, trebuie să prezentați formularele adecvate la instituțiile de securitate socială, astfel încât cererea dvs de acordare a prestațiilor sa fie luată imediat în considerare.